

ДО 100-РІЧЧЯ НАН УКРАЇНИ

У листопаді 2018 року виповниться 100 років від часу заснування Національної академії наук України. За роки свого існування Академія зробила вагомий внесок у скарбницю світової науки, сприяла своєю діяльністю розвитку України. Ювілей НАН України має стати визначною подією не тільки для вчених Академії, а й для широких кіл громадськості України і водночас приводом для ґрунтовної розмови про роль та місце науки у державі і суспільстві.

Національна академія наук є вищою науковою організацією України. Вона заснована 27 листопада 1918 року у м. Києві. Її першим президентом був видатний учений із світовим ім'ям В.І. Вернадський.

Метою діяльності Академії є отримання нових та поглиблення наявних знань про природу, людину і суспільство, розроблення наукових основ науково-технічного, соціально-економічного та культурного розвитку країни, всебічне сприяння практичному застосуванню результатів наукових досліджень, підготовка висококваліфікованих наукових кадрів, формування наукового світогляду в суспільстві.

Академія організує і здійснює фундаментальні та прикладні дослідження з найважливіших проблем природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук, приймає участь у формуванні державної політики в усіх сферах суспільного життя, здійснення її наукового забезпечення, розроблення прогнозів розвитку України.

З самого початку свого існування в дуже важких соціально-економічних та політичних умовах тих часів НАН України спрямовувала зусилля на вирішення складних проблем матеріального і духовного розвитку українського народу, формування інтелектуального потенціалу країни. Інтелект і праця академічних вчених втілені в багатьох досягненнях українського народу. Діяльність Академії, особливо за президентства академіка Б.Є. Патона, базувалася на поєднанні цілеспрямованих фундаментальних досліджень з практичними розробками, що сприяло суттєвому внеску науковців в інноваційний розвиток України, у створення нових наукомістких галузей, розширення випуску продукції з високим рівнем доданої вартості, зростання її ринкової конкурентоспроможності. Вже починаючи з 70-х років минулого століття впровадження академічних розробок у виробництво давало щорічно близько 1 млрд. доларів США економічного ефекту.

Високі технології, що розроблені в Академії, сприяли модернізації багатьох галузей економіки,

забезпечили отримання унікальної вітчизняної продукції та значного економічного ефекту від їх практичної реалізації. Так, на базі науково-технологічних досягнень фахівців з різних наукових дисциплін – математиків, фізиків, хіміків, матеріалознавців, енергетиків – вдалося продовжити термін експлуатації чотирьох енергоблоків атомних електростанцій на 10-20 років. За оцінками ДП «НАЕК «Енергоатом» економічний ефект цієї інновації лише для одного такого енергоблоку становить близько 1,5 млрд. доларів на рік. Більшість академічних інститутів технічного, фізичного та хімічного профілю зараз забезпечує науковий супровід виробництва вітчизняної високотехнологічної продукції в машинобудуванні, паливно-енергетичному та оборонному комплексі, транспортній та космічній галузі.

Академія забезпечує постійну участь наукових установ у міжнародному науковому співробітництві, що полягає у виконанні міжнародних науково-технічних програм і проектів, в тому числі, які здійснюються за підтримки іноземних фондів та організацій, таких, як Європейська комісія, УНТЦ, НАТО, DFG, CRDF тощо. За грантами цих організацій, здобутих на конкурсній основі, реалізуються щорічно понад 400 дослідницьких, координаційних та підтримуючих науковий обмін проектів.

Сьогодні наукове співтовариство Академії працює над реалізацією положень, закладених у новій «Концепції розвитку Національної академії наук України на 2014-2023 роки». А головне, попри усі труднощі в країні, у важких умовах своєї діяльності, дефіциті коштів, зношеності дослідно-експериментальної бази, виникненні серйозних проблем із збереженням наукових шкіл, забезпеченні спадкоємності поколінь вчених та багатьох інших економічних і соціальних проблем, Академія продовжує залишатися флагманом вітчизняної науки, важливим фактором міжнародного іміджу країни.

Свідченням високого світового авторитету Національної академії наук України є рішення 39-ї сесії Генеральної конференції Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), яким затверджено включення 100-річчя Національної академії наук України до Календаря пам'ятних дат, що відзначатимуться у 2018 році на рівні ЮНЕСКО.

